

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Epe
ter attentie van wethouder C.M. de Waard-Oudesluijs

Epe/Emst, 21 augustus 2023

betreft: Verzoek aanwijzing monument Laarstraat

De werkgroep plattelandsgeschiedenis Emst van de Historische Vereniging Ampt Epe doet u het verzoek om de kenmerkende enkwal en enkgracht van de Emster Enk aan te wijzen als monument volgens artikel 1a van de Erfgoedverordening Gemeente Epe 2010.

Een van de grootste enken in Nederland is de Emsterenk. Aan de Laarstraat is aan de rand van de deze enk een wildwal met bijbehorende gracht nog goed in tact. We vragen uw aandacht voor dit deel van de enk. Vrijwel nergens in de gemeente is het beeld van een enk (hoger in het landschap), wal (met begroeiing) en gracht (nu met veel brandnetels en bladafval) beter zichtbaar (te maken) als hier.

Wij pleiten daarom voor het volgende.

Het behouden en herstellen van de enkwal met bijbehorende gracht aan de Laarstraat. Wij vragen het volgende.

1. De enkwal staat op de cultuurhistorische inventarisatie kaart van RAAP. Wij verzoeken u om de wal en gracht aan te wijzen als monument
2. Het verbeteren van de kwaliteit van de wal door het verwijderen van de vele opslag van vogelkers en deze te vervangen door meidoorn en gelderse roos. Dat levert een flinke versterking van de biodiversiteit ter plaatse op.
3. Het schoonmaken van de gracht door het verwijderen van brandnetels, takken en vele bladafval, zodat deze weer beter zichtbaar wordt.
4. Het plaatsen van een informatiebord om aandacht te vragen voor dit cultuurhistorische pareltje.

De initiatiefnemers willen uiteraard een bijdrage leveren aan de realisatie van het verzoek genoemd bij de punt 1 tot en met 4.

Toelichting.

In de middeleeuwen ontstaan markengenootschappen, die de toegang tot de woeste gronden in de omgeving en het gebruik van de enken regelen. Voor de landbouwers is het lidmaatschap van een marke een noodzaak, want op de zandgronden is boeren zonder gebruik van deze woeste gronden vrijwel onmogelijk. De landbouw op het zand in vroeger tijden kent namelijk twee grote problemen: gebrek aan meststoffen en onkruid. Heideplaggen van de woeste gronden worden eeuwenlang gemengd met mest uit de potstallen en op de enken gebracht om de vruchtbaarheid te vergroten. Langzaam maar zeker komen de enken steeds hoger in het landschap komen te liggen. Dat is bij vrijwel alle enken in de gemeente Epe goed te zien. De enken

worden beschermd tegen wildvraat door middel van zogenaamde wildwallen en grachten.

Er zijn verschillende redenen waarom enken bijzondere aandacht verdienen en het ook waard zijn om beschermd te worden. Ze zijn eeuwenlang de spil van het boerenbedrijf in de gemeente Epe geweest en daarmee van de voedselvoorziening van de bevolking. Ze zijn deels bewaard gebleven en vanwege hun ouderdom en huidige aanwezigheid zijn deze akkercomplexen van grote cultuurhistorische waarde. Ook in landschappelijk opzicht is met name het open landschap van de enken waardevol, niet alleen omdat het een oud historisch beeld is, maar ook omdat de karakteristieke samenhang van dorpen en buurtschappen en de enken. Tevens zijn de enken vanouds een symbool voor de vroegere wisselwerking tussen het individu en collectief. Hoewel elk perceel een individuele eigenaar heeft, is samenwerking een sleutelbegrip voor het gebruik. De enken kunnen we tevens zien als een archeologisch en landschapshistorisch archief. In de ondergrond zijn ongetwijfeld sporen te vinden van vroeger gebruik en bevatten de akkerlagen van veel stuifmeel en zaden van vroegere akkerplanten.

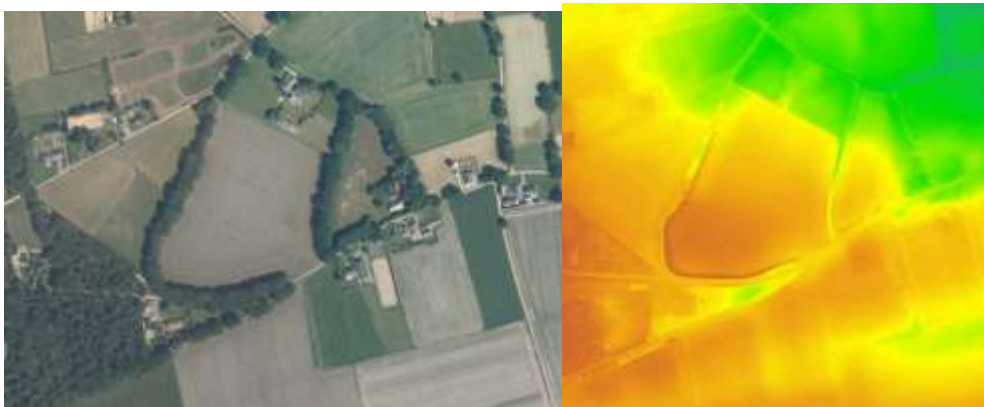
Met vriendelijke groet,

Drs E. de Jonge
Drs. Ing. H.G. Slijkhuis
(Werkgroep plattelandsgeschiedenis Emst van Ampt Epe)

Drs J. Aalbers
(Voorzitter van Ampt Epe)

Laarstraat Akkerwal

Huidige situatie

AHN Hoogtekaart 1